

Epistemik Otorite Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Epistemik Otorite Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21033>

Özet

Epistemik Otorite Ölçeği (EOÖ), öğretmenlerin ve rehberlik uzmanlarının öğrenciler tarafından algılanan bilgi yetkinliği ve güvenilirliği düzeylerini ölçmek amacıyla Türkiye bağlamına uyarlanmış bir ölçme aracıdır. Ölçek, M. F. Kenç tarafından 2011 yılında tamamlanan doktora tezi kapsamında geliştirilmiş ve öğretmenlerin **epistemik otorite** olarak algılanma seviyelerini incelemeye odaklanmıştır. Çalışma, rehber öğretmenler, matematik öğretmenleri ve Türk edebiyatı öğretmenleri olmak üzere üç farklı öğretmen grubuna yönelik algılar değerlendirilmiştir.

Ölçeğin psikometrik özellikleri, yüksek düzeyde iç tutarlılık ve geçerlik değerlerine sahip olduğunu göstermiştir. Elde edilen veriler, araştırma eğitim psikolojisi alanında bilgi kaynaklarına duyulan güvenin ölçülmesinde güçlü bir araç olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler

Epistemik Otorite, Algı Düzeyi, Rehber Öğretmen, Branş Öğretmeni, Ölçek Uyarlama, **Psikometri**, Güvenilirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Kenç, M. F. (Uyarlayan/Geliştiren, 2011).

Amaç

Epistemik Otorite Ölçeği'nin temel amacı, öğrencilerin okul ortamında karşılaştıkları farklı öğretmen grupları (rehber öğretmenler ve branş öğretmenleri) birer bilgi kaynağı olarak ne ölçüde yetkin, güvenilir ve otoriter algıladıklarını belirlemektir. Bu algı düzeyi, öğrencinin bilgiye ulaşma ve bilgiyi kabul etme süreçlerini etkileyen kritik bir faktördür.

Ölçek, öğretmenlerin mesleki rollerinin ve uzmanlık alanlarının, öğrenciler nezdindeki bilgi otoritesi algısını nasıl şekillendirdiğini ampirik olarak incelemek için tasarlanmıştır. Bu analiz, eğitim süreçlerindeki iletişim dinamiklerini anlamak açısından büyük önem taşımaktadır.

Yapı

Ölçek, psikolojide ve felsefede önemli bir yere sahip olan **Epistemik Otorite** yapısını ölçmektedir. Epistemik otorite, bir kaynağın (bu durumda öğretmenin) sahip olduğu bilgi, uzmanlık ve dürüstlük nedeniyle, başkalarının o kaynağa güvenme ve onun iddialarını doğrudan kabul etme yükümlülüğünü ifade eder.

Bu yapı, bilişsel güven ve uzmanlığın algılanması olmak üzere iki ana bileşeni içerir. Ölçek,

ö?rencilerin ö?retmenlerini sadece bilgi aktar?c?s? olarak de?il, ayn? zamanda bilgiyi do?ru ve etik bir ?ekilde sunan güvenilir figürler olarak görüp görmedi?ini de?erlendirmektedir.

Geçerlik

Ölçek geçerli?i, üç farklı örneklem grubu üzerinde yap?lan **madde analizi** sonuçlarıyla desteklenmi?tir. Madde geçerlikleri, madde-toplam korelasyonlar? ve ay?rt edicilik de?erleri üzerinden incelenmi?tir.

Rehber Ö?retmen Örnelemi: Madde-toplam korelasyonlar? 0.49 ile 0.76 aras?nda de?i?mi?tir. Bu de?erler, maddelerin ölçülmek istenen toplam yap?y? temsil etme gücünün yüksek oldu?unu göstermektedir.

Matematik Ö?retmenleri Örnelemi: Ay?rt edicilik de?erleri 0.46 ile 0.70 aras?nda belirlenmi?tir. Yüksek ay?rt edicilik de?erleri, maddelerin ilgili yap?n?n yüksek ve dü?ük düzeylerine sahip bireyleri ba?ar?l? bir ?ekilde ay?rabildi?ini kan?tlamaktadır.

Türk Edebiyat? Ö?retmenleri Örnelemi: Madde-toplam korelasyonlar? 0.56 ile 0.78 aras?nda de?i?mi?tir. Tüm bu sonuçlar, her üç örneklem grubunda da madde ay?rt ediciliklerinin 0.40 e?i?inin üzerinde oldu?unu göstermi?, bu da ölçe?in yüksek madde geçerli?ine sahip oldu?u sonucunu do?urmu?tur (Tekin, 2001).

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, **iç tutarlılık** katsayılar? (Cronbach Alfa) hesaplanarak de?erlendirilmi?tir. Elde edilen katsayılar, ölçe?in farklı ö?retmen gruplar?nda dahi son derece tutarlı sonuçlar verdi?ini göstermektedir.

Rehber Ö?retmen Örnelemi: İç tutarlılık katsay?s? 0.93 olarak hesaplanmı?tır.

Matematik Ö?retmenleri Örnelemi: İç tutarlılık katsay?s? 0.91 olarak hesaplanmı?tır.

Türk Edebiyat? Ö?retmenleri Örnelemi: İç tutarlılık katsay?s? 0.94 olarak hesaplanmı?tır.

Tüm örneklemlerdeki iç tutarlılık katsayılar?nın 0.90'ın üzerinde olması, ölçe?in mükemmel düzeyde güvenilirli?e sahip oldu?unu ve ölçme hatas?nın oldukça düşük oldu?unu i?aret etmektedir. Güvenirlik ve geçerlik analizleri, ölçe?in farklı e?itim disiplinlerinde kullan?labilirli?ini do?rulamaktadır.

Faktör Analizi

Kaynak içerikte do?rudan bir faktör analizi sonucuna (aç?mlay?c? ya da do?rulamay?c?) yer

verilmemiştir. Ancak, madde-toplam korelasyonların ve ayırt edicilik değerlerinin tutarlı bir şekilde yüksek olması, ölçeğin ölçtüğü **epistemik otorite** yapısının güçlü ve muhtemelen yüksek düzeyde tek boyutlu (unidimensional) bir yapıyı temsil ettiğini düşündürmektedir. Ölçeğin uyarlama sürecinde, orijinal yapının korunmuş olduğu ve maddelerin tutarlı bir şekilde aynı psikolojik yapıyı ölçtüğü varsayılmaktadır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama

Format: 5'li Likert Ölçeği

Derecelendirme: 1 = Güvenmiyorum; 5 = Güveniyorum

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler (Öğretmen algısının ölçme)

Yaş Grubu: Ortaöğretim veya Lise Öğrencileri (Branş ve rehber öğretmen bağlamından çarşımıştır)

Popülasyon Detayları: Rehber öğretmenlere, matematik öğretmenlerine ve Türk edebiyat öğretmenlerine yönelik algılamaların incelendiği öğrenci grupları.

Test Metodolojisi: Öğrenci tarafından doldurulan öz-bildirim envanteri (Öğretmenlere yönelik algı değerlendirme).

Anahtar Kelimeler

Madde Analizi, **Madde Ayırt Edicilik**, Bilişsel Güven, Öğrenci Algısı, Eğitim Psikolojisi, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir (Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2011).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2011

Ölçeğin orijinal çalması bir doktora tezine dayanmaktadır ve bu tez, Yükseköğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi aracılığıyla erişime açılmıştır.

Tezin çevrimiçi erişim adresi: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi burada indirilebilir: [epistemik-otorite-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Kenç, M. F. (2011). *Rehber öğretmenlerin ve branş öğretmenlerinin epistemik otorite olarak algılanma düzeylerinin incelenmesi* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tekin, H. (2001). .

Epistemik Otorite Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Bu nedenle maddeler buraya eklenememiştir. Detaylı madde listesi için Kenç (2011) doktora tezine başvurulmalıdır.